

Dit is de nieuwsbrief van het project WEL in Ontwikkeling (WIO). Dit project sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jongeren zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs ontvangen subsidie voor dit project en gaan aan de slag voor en met ten minste vijf jongeren.

In dit nummer vertelt leerplichtambtenaar Natacha Schrik over het belang van Doorstart, een voorziening van het OPDC Groningen voor jongeren die niet naar een onderwijslocatie kunnen komen. 'Doorstart is een uitkomst. Zij vinden wegen waar dat niet mogelijk leek.' Driesje Boeve laat zien dat het 'stretchen van de hoofden' binnen haar bedrijf Natuurkr8 heel gewoon is. 'Er zijn kinderen zijn die zich heel mooi ontwikkelen, maar voor wie terugkeer naar school niet haalbaar is. En dan moet je de focus op onderwijs in een schoolgebouw durven loslaten.' En in deze nieuwsbrief een eerste kennismaking van de 'reisgids' die binnen WEL in Ontwikkeling gebruikt wordt. De reisgids van WEL in Ontwikkeling geeft een voorzet en daarmee een houvast voor het uitstippelen van de 'reis van de jeugdige', de metafoer die we in het project gebruiken. Ook geven we weer een kijkje in de keuken van het werkatelier in Noord-Limburg waar partners samen op reis gaan. Tot slot de agenda voor het aanbod van WIO voor de komende periode.

Veel leesplezier en inspiratie gewenst!

De projectpartners [Gedragswerk](#), [Ingrado](#) en [Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd](#) ontvangen graag suggesties en input voor deze nieuwsbrief. In steeds meer regio's is ontwikkeling. Laat van je horen en inspireer elkaar!

WENSDROOM VAN DE JONGERE BEPAALT DE ROUTE

‘Toen het gesprek was afgelopen, kwamen de ouders ineens met een opmerking die alles weer in een ander daglicht zette.’ Het gesprek van Mieke Teluy (bovenschools ondersteuningscoördinator Akkoord!) met ouders van een jongere die al bijna drie jaar niet meedoet aan onderwijs, kreeg ineens een andere wending toen zij dacht dat het was afgelopen. Maar juist op dit soort momenten kunnen er openingen ('Ruimtemakers') ontstaan voor het begin van een oplossing om een jongere WEL in Ontwikkeling te krijgen.

Maud Jonkhout, die het werkatelier in Noord-Limburg vanuit waarderend onderzoeken ondersteunt en daarbij zoekt naar nog niet begaande wegen: ‘Op het moment dat je het perspectief ‘terug naar school of onderwijs durft lost te laten en vooral in gesprek gaat over waar een jeugdige van ‘aan ‘gaat, merk je dat er een andere energie ontstaat. Die uitgaat van wat WEL mogelijk is; waardoor hij of zij in ontwikkeling kan komen.’

Op reis gaan

Mieke Teluy voerde het gesprek met de ouders samen met Ben van der Heijden, orthopedagoog bij Samenwerkingsverband PO Noord-Limburg. ‘We wilden van de ouders weten of zij ervoor open stonden om samen met ons, leerplichtambtenaar en iemand van het samenwerkingsverband 'op reis te gaan'. Om samen te zoeken naar nieuwe wegen om hun kind Wel in Ontwikkeling te krijgen. Ik merkte na het gesprek dat er wel vertrouwen is, maar nog heel broos. Hun kind zit al tweeënhalp jaar thuis, heeft een vrijstelling en er is geen contact

meer met school. Dat geeft ruimte om in alle rust naar een oplossing te zoeken.’

Tijdens het Werkatelier bespreken de aanwezigen met elkaar hoe het gesprek is verlopen. Was het gesprek een waarderend onderzoek? Een gesprek waarbij de ouders zich gehoord, gezien, erkend en gewaardeerd voelden? En werden de vragen vanuit één perspectief gesteld?

Ander perspectief

Maud Jonkhout: ‘Heb je een gesprek met de ouders, vraag dan niet “En wat vond de leerkracht ervan?” Dan moeten zij vanuit een ander perspectief kijken en dan wordt het weer snel 'praten over'!. De kunst van een waarderend onderzoek is om vanuit een positieve grondhouding alleen maar door te vragen. Wat is waardevol, wat werkt, en vooral: waarom is dat voor jullie/voor jullie kind waardevol, waarom werkt het?’

Nu de ouders aan boord zijn (nog wel sceptisch, want "wat gaat het ons brengen"), kan er een volgende stap gezet worden. De reis

kan beginnen. De route wordt in eerste instantie bepaald door de wensdroom van de jongere. Die zit aan het stuur en de ouders zitten voorlopig op de achterbank.

En zo is er vanuit het werkatelier Noord-Limburg een Reisbureau opgezet. Samen met hen blijven we de reis van deze en andere jongeren volgen om te laten zien hoe ze WEL in Ontwikkeling komen.

- wordt vervolgd -

Binnen het werkatelier Noord-Limburg zoeken vertegenwoordigers van samenwerkingsverbanden en de zorg samen met leerplichtambtenaren naar andere wegen om jongeren die niet ingeschreven zijn op een school (absoluut verzuim) weer in ontwikkeling te krijgen. Zonder zich in eerste instantie te laten beperken door wet- en regelgeving.

'STRETCHEN VAN DE HOOFDEN IS VOOR ONS HEEL GEWOON'

Natuurkr8 heet het bedrijf dat Driesje Boeve runt samen met haar man. In haar team onder anderen een leerkracht, pedagogisch medewerkers, gedragswetenschapper, een docent beeldende vorming, honden, pony's, kippen, konijnen en varkentjes. Er is per dag plek voor maximaal zes leerlingen tussen de 4 en 14 jaar die 1 op 1 begeleid worden. Sommigen zaten thuis, anderen zaten nog wel op school, maar liepen vast.

'Het liefst werk ik preventief', legt Driesje Boeve uit, 'maar de praktijk is dat de meeste kinderen die bij ons komen thuiszitter zijn en dus al uitgevallen zijn. Dat is zo jammer, want dan is er al zo veel gebeurd en is er vaak al zo veel schade. We proberen uitschrijving uit het onderwijs te voorkomen omdat we samen met de school willen werken aan de ontwikkeling van een kind.'

Om het kind heen

Doel van het traject bij Natuurkr8 is altijd terugkeer naar school, maar soms lukt dat niet. 'En ook die kinderen hebben recht zich te ontwikkelen', zegt Driesje Boeve. 'Dan moeten we met z'n allen om dat kind heen gaan staan, uitschrijving is wat ons betreft niet aan de orde. Tot nu toe kunnen we dat altijd voorkomen, vaak in overleg met de onderwijsconsulent en het samenwerkingsverband. De kinderen zijn overdag bij ons en wij geven onderwijs met materiaal van de school. Dat is niet in beton gegoten, we kijken voor ieder kind wat er nodig is. Als het voor een kind veilig voelt dat iemand van de eigen school bij ons onderwijs geeft, dan kan dat. Of als een kind gaat overstap-

pen naar een andere school en alvast wil wennen aan de nieuwe leerkracht, kan dat ook op onze locatie.'

We kijken voor ieder kind wat er nodig is'

Natuurkr8 was een van de proeftuinen in de pilot Onderwijszorgarrangementen van de ministeries van OCW en VWS. Inmiddels is de voorziening geselecteerd voor de volgende fase: het experiment onderwijszorgarrangementen. Driesje Boeve is daar heel blij mee, met name voor de kinderen voor wie het niet lukt om na 9 maanden (de gemiddelde verblijfsduur bij Natuurkr8-red.) een passende onderwijsplek te vinden. 'Voor deze kinderen gaan we nu een langdurig arrangement inzetten van twee jaar dat ze bij Natuurkr8 mogen doorlopen. Dat betekent meestal tot einde basisschool. Doel is de ontwikkeling die in de eerste

9 maanden in gang gezet is, verder te brengen en ondertussen te zoeken naar een passende vervolgplek. Een plek waar ze een diploma kunnen halen of van waaruit ze op den duur kunnen instromen op de arbeidsmarkt.'

Werkatelier

Recent nam Driesje Boeve deel aan een werkatelier van WEL in Ontwikkeling. 'Met alle partijen anders kijken naar wat er nodig is voor de ontwikkeling van een kind. Het stretchen van de hoofden; dat was de uitdaging en de oefening. Heel interessant, alleen hoeven wij dat niet meer te oefenen; wij zijn niet anders gewend. Voor ons is dat heel gewoon. Ik heb in de loop der tijd geleerd dat er kinderen zijn die zich heel mooi ontwikkelen, maar voor wie terugkeer naar school niet haalbaar is. En dan moet je de focus op onderwijs in een schoolgebouw durven loslaten en op zoek gaan naar waar ontwikkeling wel mogelijk is. Voor deze groep kinderen is de werkwijze in de werkateliers ontzettend belangrijk. Het zoeken naar maatwerk voor ieder kind, daar gaat het om.'

DE REISGIDS VAN WEL IN ONTWIKKELING

In het project WEL in Ontwikkeling maken we gebruik van de metafoor 'De reis van de jeugdige.' Aan de hand van zijn of haar wensdroom gaan we samen op reis, in elke regio met minimaal vijf jeugdigen.

Voor die reis richten we na de regionale 'verkenning' en een 'werkatelier' een regionaal reisbureau op. Het reisbureau-team stippelt samen een reis naar leren en ontwikkelen uit onder leiding van een reisleider. Reisleiders zijn initiatiefnemers in een regio die zorgen voor beweging. Ze houden iedereen aan boord en raken nooit in paniek. Het reisbureau is mensenwerk en om de reisleider en het reisbureauteam een goede uitrusting te bieden voor onderweg, is er een reisgids geschreven. De reisgids van WEL in Ontwikkeling geeft een voorzet en daarmee een houvast voor het uitstippelen van de reis. En het zou zo maar kunnen dat de reisgids eigenlijk ook heel handig is voor de reizen die andere jeugdigen in jouw regio nog gaan maken!

Elke reisleider is anders, elk reisbureauteam is anders, elke wensdroom is anders en elke 'reis naar ontwikkeling' is anders. Daarom is iedere reisgids anders. De reisgids van WEL in Ontwikkeling dient als voorzet om ideeën op te doen hoe je jouw reisbureauteam meeneemt in het uitstippelen van de 'reis naar ontwikkeling' samen met de jeugdige. Niks moet, alles mag anders.

Het reisbureauteam

Het team bestaat uit sleutelfiguren die nodig of nuttig zijn om samen met jeugdige (en ouders) de 'reis naar ontwikkeling' uit te stippelen. De droombestemming van de jeugdige is richtinggevend. Het reisbureau is de plek waar je als team garant staat voor begeleiding, ondersteuning en vertrouwen. Aan jullie om de wensdroom samen met de jeugdige dichterbij te krijgen. De werkprincipes "ruimte maken" en "het kan wel" staan centraal. Jullie volgen als team de jeugdige op diens reis. Sta open voor dat wat anders is, verwonder je, treed buiten gebaande paden.

De reisgids

De reisgids biedt een bedding om vraagstukken rondom jullie jeugd anders te kunnen aanvliesen. Reizen gaat over onderweg zijn, op weg naar de bestemming en daarnaast vooral over het gezelschap.

De reisgids biedt geen strak lineair programma, maar een rond (iteratief) proces beginnend bij een goede samenwerking en goed samenspel. Goed samenspel vraagt circulair leren. Dit vraagt dat je als groep

minstens drie keer bij elkaar komt, samen dit proces doorloopt, naast aandacht voor de inhoud ook ruimte maakt om te reflecteren op het proces en dit samen evalueert.

In de reisgids staan zes werkkaarten

voorafgegaan door een 'opmaat'

- 1 De Opmaat
- 2 Werkkaart 1 - *Wensdroom*
- 3 Werkkaart 2 - *Brein stretchen*
- 4 Werkkaart 3A - *Divergeren - de brainstorm*
- 5 Werkkaart 3B - *Divergeren - 'de ruimtemakers' van de linkerhand*
- 6 Werkkaart 4 - *Convergeren - 'de richtinggevers' van de rechterhand*
- 7 Werkkaart 5 - *Reisplan*
- 8 Werkkaart - *Mijmeren*

In de volgende nieuwsbrief delen we graag de inhoud van de werkkaarten met jullie!

DOORSTART ZOEKT NIEUWE WEGEN

Het OPDC Groningen is het vangnet voor uitvallende leerlingen van alle scholen die behoren tot het Samenwerkingsverband VO-VSO Groningen stad. Sinds ruim een jaar biedt het OPDC ook het traject Doorstart aan, naast het Traject thuiszitters voortgezet onderwijs (TTVO) en de rebound. 'Doorstart is een uitkomst voor leerlingen die vastgelopen zijn en wie het niet lukt naar een onderwijslocatie te komen', zegt leerplichtsambtenaar Natacha Schrik.

De leerlingen die gebruikmaken van Doorstart, hebben wel een schoolinschrijving, maar gaan niet naar school. Vaak al lange tijd niet. Ambulante docenten sluiten aan bij de behoefte van de jeugdige, op de plek waar hij of zij zich prettig voelt. Dat kan thuis zijn, maar bijvoorbeeld ook op een zorgboerderij. 'Of zelfs in het gebouw van de jeugdreclassering als dat nodig is', vult Natacha Schrik aan. 'Ik was betrokken bij een jongen van 16 zonder vaste woon- of verblijfplaats. Hij was met justitie in aanraking geweest en moest zich wekelijks melden bij de jeugdreclassering. Hij gaf aan wel een volgende stap te willen zetten, maar naar het OPDC komen was niet haalbaar. Dus ging de ambulante docente elke week een uur naar de jeugdreclassering om hem les te kunnen geven. Ook als de jongen niet kwam opdagen, zat zij daar een uur. En zij bleef komen, waardoor de jongen het gevoel kreeg dat hij belangrijk was.'

Langzaam maar zeker kon hij nadenken over zijn wensdroom. Het liefst wil hij afroherenkapper worden. Z'n situatie was echter nog te onrustig om dat al in gang te kunnen zetten. Inmiddels heeft hij weer een dak boven zijn hoofd en kunnen we nadenken over de volgende stap.'

Tijd en aandacht

Het draait om tijd en aandacht, zegt Natacha Schrik. 'En van allebei heel veel. Een andere jongen die al heel lang thuiszat, is via Doorstart begonnen met een online-onderwijsprogramma thuis. Dit is uiteindelijk verplaatst naar de locatie van Doorstart waar hij twee keer per week met opdrachten aan de slag ging. Daarna volgde meesporten met de deelnemers van de rebound. En een meisje dat thuiszat met pittige trauma's was niet te bewegen om naar de ggz te gaan. Ze zat helemaal vast, wilde niks waarvoor ze de deur uit moest. De ambulante docente van Doorstart is met

haar thuis aan de slag gegaan met materiaal van de school. Maar de Doorstart-professionals hebben veel meer in hun mars dan onderwijs geven alleen. Zo is deze docente erin geslaagd het meisje te bewegen EMDR-traumatherapie te gaan volgen. Ze ging zelfs mee naar haar eerste afspraken bij de ggz.'

Doorstart is een uitkomst, zegt Natacha Schrik. 'Allereerst natuurlijk voor de jeugdigen die thuiszitten en voor hun ouders. Maar ook voor ons als leerplichtambtenaren is het in korte tijd een enorm belangrijke samenwerkingspartner geworden. Zij vinden wegen waar dat niet mogelijk leek. En ook de vo- en vso-scholen krijgen veel lucht. Zij kunnen betrokken blijven, hoeven een leerling niet uit te schrijven en werken zo mee aan hun ontwikkeling.'

Zie www.opdcstadgroningen.nl/Doorstart

WEL IN ONTWIKKELING AANBOD VOORJAAR 2023

Training Het andere gesprek

Informatie een aanmelden via ingrado.nl/agenda/kom-in-gesprek-over-kansen-op-ontwikkeling-met-deze-training
Ook in company mogelijk.

Bij- en meepraat sessies (online, duur 1 uur)

Dinsdag 20 juni 9.30 - 10.30 uur
Meer informatie en aanmelden bij lazlo@densa.nl

'Handig!' - sessies (online, duur 1 uur)

Dinsdag 20 juni 11.00 - 12.00 uur
Meer informatie en aanmelden bij lazlo@densa.nl